

**AMMATINVALINTAA SELKIYTTÄVÄN JA VAHVISTAVAN RYHMÄN
TOIMINTA AMMATTISTARTTILAISTEN JA
KYMPPILUOKKALAISTEN AMMATINVALINNAN TUKENA**

9.5.2013

Jenni Kiiskilä

1. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän taustaa

Oppilaitoksen, TE-toimiston ja kunnan yhteistyöllä voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä koulutuksesta, työstä ja muista mielekkäistä yhteiskunnan toiminnoista. Peruskoulun jälkeen vailla opiskelupaikkaa jääville nuorille järjestetään yhteiskunnassamme ammattistartti- ja kymppiluokilla toimintaa, joka tukee nuorten siirtymistä koulutukseen. Ammattistartille ja kymppiluokille ohjautuvat ne nuoret, joille opiskelupaikan saaminen on osoittautunut haasteelliseksi muun muassa alhaisista peruskoulun todistuksen arvosanoista johtuen. Oppimisvaikeudet tai terveydelliset syyt voivat olla tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet alhaisiin arvosanoihin. Nämä asiat olisi tärkeää saada selville, jotta opiskelijaa voidaan ohjata niin, että opiskelijan tilanne huomioidaan kokonaisvaltaisesti. Monilla ammatinvalinta on myös selkiytymätön. Nämä opiskelijat tarvitsevat vahvaa ammatinvalinnanohjausta. Tähän tarpeeseen on vastattu Oulun seudun koulutuskuntayhtymän hallinnoiman ja Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön toteuttamassa ESR-rahoitteisessa Pirilän Porras -hankkeessa kehittämällä TE-toimiston, oppilaitoksen ja kunnan yhteistyötä nuorten työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Pirilän Porras -hankkeen projektityöntekijä toteutti yhteistyökumppaneiden kanssa ammattistarttilta ja kymppiluokalta eniten ammatinvalinnan ohjausta tarvitseville opiskelijoille tiiviin ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan kokonaisuuden. Kokonaisuus sisältää kyky- ja persoonallisuuteen liittyviä arviointeja, yksilöllisiä ohjauskeskusteluja ja ryhmätoimintaa kunnan, oppilaitoksen ja TE-toimiston työntekijöiden toteuttamana. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarkempiin toiminta- ja työkyvyn arviointeihin ja muihin tarvittaviin palveluihin. Kuvaan tässä artikkelissa, miten ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminta toteutettiin. Lisäksi kuvaan sitä, millaisia hyötyjä toiminnalla on sekä sitä, miten toimintaa voidaan edelleen kehittää.

Oppilaitoksen, TE-toimiston ja kunnan yhteistyötoimintamalleja kehittämällä voidaan mahdollistaa monialainen organisaatiot ylittävä yhteistyö ja sen kehittäminen. Kokeilemalla ja laatimalla yhteinen ohjausmalli ammattistarttilaisten ja kymppiluokkalaisten ammatinvalintaa tukemaan voidaan taata se, että yhteistyö hyväksi koettujen käytäntöjen osalta jatkuisi myös hankkeen jälkeen ja kehittyisi edelleen.

Nuorten työllistymisen näkökulmasta ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota ammatinvalintaan ja koulutukseen hakeutumiseen liittyviin kysymyksiin. Verkostoyhteistyön avulla voidaan tukea nuoren ammatinvalintaa saamalla lisätietoa ammatinvalintaan liittyen ja katsomalla asioita laaja-alaisesti eri näkökulmista. Oulun seudun koulutuskuntayhtymän hallinnoiman ja Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön toteuttaman ESR-rahoitteiseen Pirilän Porras -hankkeen yhteistyötahojen kanssa sovittiin ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmätoiminnan toteuttamisesta. Tavoitteena oli kokeilla, miten voidaan eri toimijoiden yhteistyönä toteuttaa ammatinvalintaa selkiyttävä ja vahvistava ryhmätoiminta tukemaan ammattistarttilaisten ja

kymppiluokkalaisten ammatinvalintaa. Pirilän Porras -hankkeessa on luotu monialainen nuorten palveluohjauksen toimintamalli. Näin jo toimivan verkoston kanssa oli hyvä lähteä kokeilemaan uutta toimintamallia edistääkseen kymppiluokkalaisten ja ammattistarttilaisten ammatinvalintaa.

2. Perusopetuksen lisäopetuksen ja ammattistarttiopetuksen nykytila

Perusopetuksen lisäopetuksen ja ammattistarttiopetuksen nykytilaa ja kehittämistarpeita olen kartoittanut haastattelemalla Oulun seudulla ja Keski-Uudenmaan alueella toimineita ammattistartin ja kymppiluokan opettajia ja opinto-ohjaajaa. Tavoitteena oli selvittää, millaisina he kokevat opettajana ja opinto-ohjaajana ammattistartin ja kymppiluokan mahdollisuudet antaa valmiuksia siirtyä ammatilliseen koulutukseen erityisesti ammatinvalinnan ja mahdollisten opiskelijoiden erityisen tuen tarpeiden näkökulmasta.

Perusopetuksen oppimäärän suorittaneilla nuorilla on mahdollisuus osallistua perusopetuslain mukaiseen yhden lukuvuoden kestävään lisäopetukseen. Puhekielessä käytetään lisäopetuksesta usein termiä ”kymppiluokka”. Kymppiluokalla opetus suunnitellaan yksilöllisesti opiskelijoiden tarpeisiin. Kymppiluokan tavoitteena on tarjota opiskelijoille myönteisiä oppimiskokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, vahvistaa itsenäisyyttä ja vastuullisuutta sekä kehittää itsetuntemusta ja opiskelutaitoja. Lisäopetuksen tavoitteena on parantaa jatko-opintoihin pääsyn edellytyksiä ja opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja. (OPH 2013) Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen eli ammattistartin tavoitteena on madaltaa peruskoulusta jatko-opintoihin siirtymisen kynnyksiä. Ammattistartin tavoitteena on myös vähentää mahdollista keskeyttämistä varsinaiseen tutkintoon johtavan koulutuksen alussa sekä tukea ja vahvistaa opiskelijoiden edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Ammattistartti on tarkoitettu niille peruskoulun päättäneille nuorille, jotka eivät ole vielä ratkaisseet ammatinvalintaansa. Ammattistartille voivat hakeutua myös ne nuoret, jotka ovat keskeyttäneet ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen opintojen alkuvaiheessa. (EDU 2013)

Perusopetuksen lisäopetus eli kymppiluokkalaisten opetus järjestetään eri tavalla kunnissa. Myös ammattistarttiopetuksessa on vaihtelua. Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että kymppiluokalla ohjauksen määrä yhdessä arvosanojen korotusmahdollisuuden ja työharjoittelun kanssa antaa hyvät valmiudet ammatinvalintaa ja jatko-opintoja ajatellen. Oppiaineiden arvosanojen korottamisen lisäksi kymppiluokan aikana tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden vastuunottamista opinnoista. Opiskelijoiden oma-aloitteisuutta ja itseohjautuvuutta tuetaan. Ammattistartti kymppiluokkaa paremmin ehkä kuitenkin pystyy ottamaan huomioon sellaiset erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, jotka hyötyvät työvaltaisesta ja käytännönläheisestä opetuksesta. Oppimisvaikeudet tms. voivat vaikeuttaa yleisaineiden opiskelua eikä erityisopetusta mahdollisesti ole tarjota.

Ammattistartilla elämänhallinnallisten aineiden ja opiskelutaitojen harjoittelun osuus korostuu. Oppiaineiden arvosanojen korotusta koskevien suunnitelmien jäädessä vähäiseksi opiskelusuunnitelmissa, ammattistartin jälkeen monilla opiskelijoilla on uhkana jäädä ilman opiskelupaikkaa heikkojen oppiaineiden arvosanojen johdosta. Ammattistartti antaa hyvät valmiudet ammatinvalintaan ja jatko-opintoihin, mutta ei välttämättä mahdollisuutta päästä opintoihin, jos oppiaineiden arvosanoja ei koroteta riittävästi. Ammattistartin osalta valinnaisuuden lisääminen olisi hyvä asia. Ammattistarttilaisilla ja kymppiluokkalaisilla olisi tärkeä tarjota mahdollisuuksia korottaa niitä aineita, joilla omat hakupisteet ja keskiarvo nousevat parantaaksemme nuorten opiskelupaikan saamista. Yhteenvedona voidaan todeta, että kymppiluokka ja ammattistartti ovat hyviä nivelvaiheen ratkaisuja. Tärkeintä on suunnitella sekä ammattistartilla että kymppiluokalla opiskelijan omien valmiuksien ja tuen tarpeen kannalta mielekäs kokonaisuus, joka samalla avaisi ovia tulevaan opiskelupaikkaan.

3. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän suunnittelu ja toteuttaminen

Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminnan sisällön suunnittelusta ja toteuttamisesta vastasivat Pirilän Porras -hankkeen ja Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen projektityöntekijä. Ryhmä toteutettiin yhteistyössä Pirilän Porras -hankkeen, Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston, Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön ammattistarttiopetuksen ja Kempeleen kunnan perusopetuksen lisäopetuksen kanssa. Ryhmä on toteutettu lukuvuosina 2011–2012 ja 2012–2013.

Borgenin kuvaama strukturoitu ryhmäohjausmalli (2009) muodostuu kuudesta vaiheesta: suunnittelu, aloitus, siirtymä, työskentely, päätös ja jälkivaihe (Helander 2011). Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminta on toteutettu strukturoidun ryhmäohjausmallin mukaisesti. Ryhmätoiminnan toteutus on muodostunut seuraavista vaiheista:

1. Suunnitteluvaihe (Tavoitteiden asettaminen, ryhmän valinta, toteutuksen koordinointi, harjoitusten valitseminen ja suunnitteleminen, tiedottaminen)
2. Aloitusvaihe (Aloitus, tutustuminen, ryhmäytyminen)
3. Siirtymävaihe (Työskentelyyn orientoituminen, sitouttamisen vahvistaminen)
4. Työskentelyvaihe (Tehtävät, taitojen hankkiminen ja harjoittelu, luottamuksen syntyminen)
5. Päättäminen (Ryhmän päättäminen, tarvittavista jatkotoimista sopiminen)
6. Arviointi (Ohjelman ja toiminnan arviointi, palautteen kerääminen, hankittujen tietojen hyödyntäminen jatkossa, tiedottaminen toiminnasta)

Ryhmät kokoontuivat nuoren luontaisessa ympäristössään Kempeleessä Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön Pirilän toimintakeskuksessa. Ensimmäinen ryhmä kokoontui 18.1.–7.2.2012 ja toinen ryhmä 19.11.–18.12.2012 välisenä aikana neljä kertaa. Lisäksi opiskelija, opettaja ja TE-toimiston psykologi kävivät palautekeskustelun tehtyihin kyky- ja persoonallisuustesteihin sekä yhteishakuun liittyen molemmilla kerroilla. Ryhmätapaamisten aikana käsiteltiin erilaisten harjoitusten avulla ammatinvalintaan, tulevaisuuden suunnitelmiin, omien taitojen ja vahvuuksien kartoittamiseen sekä kesätyöpaikkojen hakemiseen liittyviä asioita. Lisäksi TE-toimiston psykologi teetti ryhmätestauksena ryhmän nuorille kyky- ja persoonallisuustestit. Opiskelijat tekivät opettajien ja opinto-ohjaajan ohjauksessa AVO-testit mol.fi sivuilla. TE-toimiston psykologi kävi läpi kyky- ja persoonallisuustestien tulokset, AVO-testitulokset ja mahdolliset jatkosuunnitelmat opiskelijan ja opettajan kanssa noin puoli tuntia kestävässä palautekeskustelussa.

4. Nuorten valinta ammatinvalintaa selkiyttävään ja vahvistavaan ryhmään ja ryhmän toiminnan sisältö

Ammatinvalintaa selkiyttävään ja vahvistavaan ryhmään osallistuvat opiskelijat valikoituivat Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön ammattistartin opettajan ja opinto-ohjaajan yhteisten näkemysten pohjalta. Kempeleen kunnan kymppiluokkalaiset valikoituivat ryhmään opettajan ja yläkoulun opinto-ohjaajan suositusten mukaisesti. Ajatuksena oli, että kaikkien ryhmään tulevien nuorten on vielä syytä pohtia ammatinvalintaa. Lukuvuonna 2012–2013 ryhmään osallistui kymppiluokalta kolme ja ammattistartilta viisi opiskelijaa. Edellisenä lukuvuonna 2011–2012 vastaavaan ryhmän toimintaan osallistui viisi ammattistartin ja viisi kymppiluokan opiskelijaa.

Pirilän Porras -hankkeen projektityöntekijä, Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen työntekijä, TE-toimiston psykologi, OSAOn ammattistartin opettaja ja Kempeleen kunnan kymppiluokan opettaja sopivat, että ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminta muodostuu kolmesta ryhmätapaamisesta, TE-toimiston psykologin toteuttamasta kyky- ja persoonallisuustestien ryhmätestauksesta sekä opiskelijan, opettajan ja TE-toimiston psykologin palautekeskusteluista. Sovittiin, että opettajat tekevät opiskelijoiden kanssa AVO-testin mol.fi sivuilla, jotta AVO-testitulokset ovat käytettävissä opiskelijan, opettajan ja TE-toimiston psykologin kesken käydyissä palautekeskustelussa. Ryhmätoiminta päätettiin toteuttaa samassa rakennuksessa, missä ammattistartilaiset ja kymppiluokkalaiset opiskelevat. Näin nuoret saivat ammatinvalintaa vahvistavaa ja selkiyttävää palvelua heille tutussa opiskeluympäristössään. Ryhmätapaamisten sisällöt suunnitteli Pirilän Porras -hankkeen ja Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen projektityöntekijät. Suunnittelussa hyödynnettiin

työntekijöiden aikaisempia kokemuksia vastaavista ryhmätoiminnoista. Seuraavana ovat kuvattuna ohjauskertojen sisällöt pääpiirteittäin.

1. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmätoiminnan 1. tapaaminen – infotilaisuus

Infotilaisuudessa käytiin läpi ryhmätoiminnan sisältö ja aikataulu. Osallistujat ja ohjaajat esittäytyivät toiminnallisen harjoitusten lomassa. Infotilaisuuden tavoitteena oli antaa myönteinen yleiskuva Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminnasta. Opiskelijoille tuotiin esille, että heille on mahdollisuus Pirilän Porras-hankkeen kautta tarjota tällainen mahdollisuus ja heiltä toivotaan myös ryhmätoiminnan jatkokehittämisen kannalta ideoita. Infotilaisuudessa sovittiin myös ryhmän pelisäännöistä. Nuorten kanssa sovittiin, että kaikkien mielipiteitä ja ajatuksia kunnioitetaan. Infotilaisuudessa keskusteltiin nuorten ajatuksista ryhmään osallistumisesta. Ensimmäisessä tapaamisessa orientoiduttiin tulevaan TE-toimiston psykologin ryhmätestaukseen. Opiskelijoille kerrottiin, että ryhmätestausten pohjalta käydään keskustelu opiskelijan, opettajan ja TE-toimiston psykologin kanssa. Nuorille tuotiin esille, että heillä on mahdollisuus tarvittaessa myös muihin yksilötapaamiseen ryhmätoiminnan toteuttajien kanssa.

2. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmätoiminnan 2. tapaaminen – kyky- ja persoonallisuustestit

TE-toimiston psykologi teetti ryhmätestauksena opiskelijoille kyky- ja persoonallisuustestit oppilaitoksessa. Testitilaisuus kesti noin 1,5 tuntia. TE-toimiston psykologi kokosi palautteen testituloksista palautekeskusteluihin. Jos opiskelija ei osallistunut ryhmätestaukseen, hänen kanssa käytiin kuitenkin yksilökeskustelut opettajan ja TE-toimiston psykologin kanssa.

3. Opiskelijan, opettajan ja TE-toimiston psykologin keskustelut

TE-toimiston psykologi, opettaja ja opiskelija kävivät palautekeskustelun jatkosuunnitelmiin sekä kyky- ja persoonallisuustestien palautteeseen ja AVO-testituloksiin liittyen. Keskusteluissa käsiteltiin muun muassa opiskelijan mielenkiinnon kohteita, vahvuuksia, soveltuvuutta eri koulutuksiin, mahdollisia erityisopetuksen perusteita, mahdollista hakeutumista ammatilliseen erityisoppilaitokseen ja jatkosuunnitelmia.

Tarvittaessa opiskelijalle varattiin uusi aika TE-toimiston psykologin vastaanotolle. Palautekeskustelut kestivät noin puoli tuntia.

4. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmätoiminnan 4. tapaaminen – ammatinvalinta ja tulevaisuus

Pirilän Porras -hankkeen ja Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen työntekijät käsittelivät ryhmässä opiskelijoiden kanssa ammatinvalintaan ja tulevaisuuteen liittyviä asioita toiminnallisin menetelmin esimerkiksi niin sanotun voimataulun tekemisen puitteissa. Nuoret poimivat lehdistä heille tärkeitä asioita, jotka tuovat arkeen voimaa ja iloa. Nämä asiat liitettiin paperille. Tärkeät asiat kytkettiin tulevaisuudensuunnitelmiin sekä ammatinvalintaan. Nuorten vahvuuksia ja taitoja kartoitettiin.

5. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmätoiminnan 5. tapaaminen – ammatinvalinta ja tulevaisuus

Pirilän Porras -hankkeen ja Oulun seudun etsivän nuorisotyön -hankkeen työntekijät vastasivat ohjaamisesta ryhmätapaamisen aikana. Ryhmäläisten kanssa kartoitettiin tehtävien avulla heidän taitojaan ja vahvuuksiaan. Nuoret saivat tutkia lisäksi valmiiksi hankittuja työpaikkailmoituksia ja pohtia kuinka he voivat vastata työnantajien vaatimuksiin omien taitojen ja vahvuuksien avulla. Tapaamisen aikana keskusteltiin siirrettävistä taidoista ja niiden merkityksestä. Viimeisellä kerralla kävimme myös läpi kesätyöseteliasiaa ja kunnan tarjoamia kesätyöpaikkoja. Tapaamisen lopussa nuorilta kerättiin palautetta heidän kokemuksistaan ammatinvalintaa selkiyttävästä ja vahvistavasta ryhmän toiminnasta.

5. Kokemukset ja jatkokehittämisideat ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminnasta

Opettajilta, opiskelijoilta ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen pohjalta voidaan todeta, että tämänkaltaista kymppiluokkalaisten ja ammattistarttilaisten ryhmätoimintaa on tärkeä järjestää jatkossakin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. TE-toimiston psykologin kokemuksen mukaan ryhmätestaukset ja yksilökeskustelut tukevat nuorten ammatinvalintaa ja jatkosuunnitelmia. Aikataulullisestikin tiivis, hyvin suunniteltu kokonaisuus koetaan erittäin merkityksellisenä kymppiluokkalaisten ja ammattistarttilaisten ammatinvalintaa vahvistavana toimintamallina. Yhteistyö avaa aina uusia näkökulmia niin nuorelle kuin työntekijöillekin. Merkityksellisenä opiskelijan ammatinvalinnan, jatkosuunnitelmien ja ohjauksen näkökulmasta opettajat ja opiskelijat pitivät

opiskelijan, opettajan ja TE-toimiston psykologin kanssa käytyjä ohjauskeskusteluja. Yksilöllisissä keskusteluissa oli mahdollisuus keskittyä juuri tietyn nuoren tilanteeseen ja hänen tarpeisiinsa sekä suunnitelmiin. Sitoutuminen yksilökeskusteluihin oli erittäin hyvä. Kaikki opiskelijat osallistuivat molempina vuosina yksilökeskusteluihin. Jatkossa voisi opiskelijoiden huoltajille tarjota mahdollisuuden olla mukana yksilökeskusteluissa. Ryhmätoiminta koettiin myös positiivisena. Ryhmätoiminnan sisällön suunnittelussa voisi olla hyötyä, jos ryhmätoiminnan tavoitteita täsmennettäisiin ja sisältö suunniteltaisiin vielä nykyistä tavoitteellisemmaksi. Tärkeää olisi vielä tarkkaan miettiä, mitä ryhmätoiminnalla todella tavoitellaan ja millä keinoin tavoitteet saavutetaan. Näin ryhmätoiminnasta tulisi mahdollisimman vaikuttavaa. Ryhmätoimintatunneilla käsiteltyjä asioita pidettiin tärkeinä. Hanketyöntekijä (nuorten palveluohjaaja) ja etsivät nuorisotyöntekijät toteuttivat oppitunnit pääsääntöisesti työparityöskentelynä. Tämä oli toimiva malli. Ryhmän toiminta on tärkeää suunnitella opettajien kanssa, koska esimerkiksi kaikille osapuolille sopivien aikataulujen valinta vaikuttaa myönteisesti ryhmän toimintaan sitoutumisessa.

Jatkossa voisi olla hyödyllistä järjestää yksilölliset keskustelut nuorten kanssa vielä ryhmän päätyttyä esimerkiksi opiskelijan, etsivän nuorisotyöntekijän ja opettajan kanssa. Toisaalta ryhmän toiminnan jälkeen esimerkiksi ammattistartilla opettaja ja opinto-ohjaaja tekivät niin vahvaa yhteistyötä myös ryhmätoiminnan jälkeen, että välittömästi ryhmätoiminnan jälkeen ei koettu tarpeelliseksi järjestää enää tapaamisia nuorten kanssa.

Ajankohta tämänkaltaiselle toiminnalle on tärkeä suunnitella niin, että yhteishakuun jää riittävästi aikaa. Ryhmän toteuttajatahot kokivat hyväksi, että ryhmän toiminta järjestetään riittävän ajoissa, vähintään kaksi kuukautta ennen yhteishakua, jotta tarvittavia toimenpiteitä kuten esimerkiksi koulutuskokeiluja voidaan järjestää vielä ennen yhteishakua. Merkittävää yhteistyön kannalta on ollut myös se, että nuorille tutut työntekijät, etsivä nuorisotyöntekijä ja hanketyöntekijä (nuorten palveluohjaaja) ovat jatkaneet nuorten ohjausta myös silloin, jos nuoret eivät ole saaneet opiskelupaikkaa. Näin yhteistyön ansiosta on syntynyt luonteva jatkumo, kun nuoret ovat siirtyneet kymppiluokan ja ammattistartin opettajien ohjauksesta. Tällä tavalla saattaen vaihtaen periaatteella varmistetaan niidenkin nuorten ohjaus, jotka jäävät ilman opiskelupaikkaa sekä hyödynnetään aikaisemmat suunnitelmat ja tiedot uusien suunnitelmien laadinnassa. Ammatinvalintaa selkiyttävän ja vahvistavan ryhmän toiminta on koettu niin hyväksi, että suunnitelmissa on jatkaa ryhmän toimintaa myös ensi vuonna Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikön, Kempeleen kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston yhteistyönä.

Lähde

EDU 2013. <http://www.edu.fi/ammattikoulutus/ammattistartti>. Opetushallitus. Luettu 15.4.2013

Helander, J. 2001. Aikuisten ohjaus- ja neuvontatyö (30 op) / ryhmä III 15.4.2011 opetusmateriaali. Ryhmän käytön teoreettisia ja menetelmällisiä lähtökohtia.

OPH 2013. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/lisaopetus. Luettu 15.4.2013